Влада — Радам!

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України ◆ № 199 ◆ Субота, 12 жовтня 1991 року ◆ Ціна 5 коп.

ОСІНЬ: ПОРА ВЕСІЛЬ І РЕФЕРЕНДУМІВ

Дехто каже: як же, мовляв, так — спочатку Акт про незалежність, а потім референдум — чому не навпаки?

А тому, що така вже історична традиція українських референдумів, дуже, між іншим, давня.

Спочатку — серпень, жнива, нема коли вгору глянути, голова гаряча, серце не на місці...

А вже десь під зиму, впоравшись із клопотами і добре подумавши, — стають на рушник.

— Згодні?

— Згодні.

— По добрій волі?

— По добрій...

А вже після цього — благословляють, вітають, святкують.

А потім — живуть собі як людям належить.

І ніяка то не формальність. Усерйоз і — надовго.

Фото Івана ТИТАРЕНКА.

ТІЛЬКИ шість республік — Бєларусь, Казахстан, Киргизстан, Таджикистан, Туркменія і РРФСР беруть зараз участь у Москві в роботі Міжреспубліканського комітету по підготовці першої сесії Верховної Ради СРСР нового складу. Представники України, Вірменії і Грузії були присутні на його засіданнях від одного до кількох разів як спостерігачі.

У РІВНОМУ відбулись установчі збори першого місцевого осередку Ліберально-демократичної партії Радянського Союзу, відомої ще як партія Володимира Жириновського. Ініціаторами її створення стали кілька відставних військовослужбовців та викладач одного з місцевих вузів. Всі — колишні члени КПРС.

Головними завданнями ЛДП у регіоні ініціатори назвали підпільну боротьбу з українським націоналізмом, визнання незаконною державної незалежності України.

У ПЕРВОМАЙСЬКУ на Луганщині шахтарська голодовка завершилася тим, що позачергова сесія міськради задовольнила їхні вимоги. Але як тільки вони залишили майдан, їхнє місце зайняли інші голодуючі. Це були... депутати міськради, котрі протестували проти щойно прийнятого рішення своїх колег. Депутатів підтримали водії вантажівок. На майдан повернулися й ті, хто голодував тут раніше. Тепер Первомайськ чекає на комісію Верховної Ради.

ПРЕЗИДЕНТ ПОВЕРТАЄТЬСЯ, МІНІСТРИ ЙДУТЬ

Закінчилася відпустка Президента РРФСР Єльцина. У четвер увечері він повернувся до Москви після 17-денного відпочинку на сочинському курорті. Під час відсутності Єльцина два міністри уряду Росії подали у відставку. Вони критикували свого Президента за те, що той не побажав втрутитися у політичні конфлікти, які блокують процес економічних реформ.

ВІДДАЙТЕ ЗБРОЮ

За націоналізацію важкого озброєння Радянської Армії на території республіки проголосував парламент Азербайджану. Крім того, прийнято резолюцію, в якій міститься вимога відкликати азербайджанських призовників з інших республік, а також заклик до всіх офіцерів-азербайджанців повернутися на батьківщину. Якщо не буде досягнуто угоди з Міністерством оборони СРСР, заявив депутат від опозиції Гамбаєв, Азербайджан перешкоджатиме виведенню техніки та озброєнь зі своєї території.

СУСІДИ ДОМОВИЛИСЯ

Незмінним залишиться кордон між Білоруссю й Польщею, встановлений 1949 року. Про це йдеться у договорі про дружбу, який підписали польський прем'єр Белецький і голова білоруського уряду Кебич. Згідно з договором до кінця нинішнього року у Варшаві відкриється білоруське консульство. А на спільному кордоні з'являться два додаткові КПП, якими користуватимуться тільки поляки та жителі Білорусі.

ЧЕКІСТИ... В РЯСАХ

6

Священик Георгій ЕДЕЛЬШТЕЙН: «До цього часу кожний другий священик — це явний чи таємний співробітник Комітету держбезпеки. Я не знаю священика, з яким би співробітники КДБ не проводили бесіду».

8

Євген ДУДАР:

Нота мерові Москви Гавриїлу Попову від Гаврила з Мозамбіка

Подробиці — в «Трибуні «Куреня»

ВЧОРА оголосили попереджувальний страйк експерти і контролери за вивезенням і ввезенням культурних цінностей України, які працюють в київському аеропорту «Бориспіль», на товарній станції залізниці, поштамті та інших пунктах, через які йдуть вантажі і пасажири. Без візи експертів за кордон з України їх не випустять. Головна вимога страйкарів — підвищення зарплати, яка складає сьогодні 200—240 карбованців з квітневою «павловською» компенсацією.

ГОЛОС України

Засновник — Верховна Рада України

◆

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
252047
Київ, вул. Нестерова, 4

◆

ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:
Приймальня — 446-92-11

Відповідальний секретар — 446-72-63
Завідуючий корсіткою 441-84-42, 224-72-54 (телефакс).

ВІДДІЛИ:
парламентський — 441-84-52, 441-85-64,
листів — 441-82-05, 441-29-61,
економіки — 441-88-07,
аграрний — 441-86-18,
міжнародний — 446-91-20,
охорони здоров'я — 441-88-06,
соціальних питань — 441-88-05,
екології — 441-88-59,
культури — 441-86-44,
спорту — 441-88-08,
інформаційний — 446-61-13, 441-86-20,
історії України — 441-88-62,
військових питань — 441-88-52,
реклами — 441-89-44,
бухгалтерія — 441-84-00.

◆

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

◆

Індекс 60955

Тираж 156.200

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

◆

Газета виходить 5 разів на тиждень. Сьогодні на 8 сторінках.

Парламентська хроніка

«ПОВОРОТ» — НЕ ПЕРЕВОРОТ, АЛЕ...

Денне й вечірнє засідання 10 жовтня

Судячи з усього, колишня парламентська більшість виконує нині роль опозиції, хоча й не заявляє про це відкрито. Сказати про її чисельність неможливо. Проте в неї (цієї групи) ще достатньо сил, щоб забалотувати вирішення питання, яке їй не до вподоби. У цьому мали змогу переконатися всі, коли розпочалося обговорення кандидатури на посаду голови служби національної безпеки України.

Аргументуючи висунення на цю посаду кандидатури Олександра Ємця, Голова Верховної Ради України Леонід Кравчук наголосив на тому, що Олександр Іванович не тільки виявив мужність, зваженість під час відомих серпневих подій, але й завжди аргументовано відстоює свою позицію з тих чи інших питань. Підтримуючи цю пропозицію, народний депутат Володимир Сметанін на користь названого кандидата сказав таке: «Якщо Олександра Ємця, який є головою Комісії з прав людини, оберуть головою служби національної безпеки України, то ми засвідчимо перед усім світом, що дійсно повернулися обличчям до захисту прав громадянина». Не допомогли й епітети типу «один з найталановитіших парламентаріїв», «людина, єдиним критерієм дій якої є права людини і закон».

Як наслідок, кандидатура Олександра Івановича не набрала необхідної кількості голосів. Однією з причин цього, як вважає народний депутат Павло Мовчан, є також і «формальна зачіпка», висловлена Олександром Коцюбою, який нагадав усім, що голову служби національної безпеки має право призначати лише Президент. Тому необхідно почекати до грудня.

Щоправда, Олександр Коцюба залишив поза увагою слова Леоніда Кравчука, який ще на початку розгляду питання наголосив, що нині Президія Верховної Ради виконує функцію колективного президента, й вона була одностайною щодо кандидатури Олександра Ємця.

Можливо, висловлені мною думки й суб'єктивні, але ще суб'єктивнішими вони були в депутатів, які не захотіли прислухатися до аргументації своїх колег щодо необхідності якнайшвидшого вирішення цього далеко не другорядного питання. Тому цілком логічно постає питання: «Кому вигідно, щоб до керівництва службою національної безпеки не допустити нових, прогресивно мислячих людей? Відповідь на нього лежить на поверхні. Знайшовши її, можна побачити, що не такі вже й суб'єктивні думки щодо того, з яких саме причин і хто забалотував кандидатуру Олександра Ємця.

Напевно, саме це стало і причиною спалаху емоцій в залі Верховної Ради. Під час обговорення «різного» знову розпочалося протистояння та взаємні звинувачення. Дійшло до того, що один з депутатів звинуватив Верховну Раду в політиканстві і повідомив про припинення на деякий час своїх повноважень. Мотивував все це тим, що краще депутатам роз'їхатися по місцях і зайнятися предметно підняттям економіки. Не дивно, що ці слова було зустрінуто гарячими оплесками профспілкових діячів на балконі, дивує інше — рівень розуміння депутатських обов'язків виступаючим. До речі, один з моїх колег-журналістів зауважив, що непогано було б, щоб і депутати, які не працюють на сесії з причин зайнятості як керівники господарств, підприємств, різних об'єднань врешті-решт визначилися, на якому ж кріслі їм зручніше сидіти. Тоді б зал засідань не світився порожніми рядами, як це буває часто.

Цього ж дня парламент схвалив у першому читанні проект Закону «Про об'єднання громадян в Україні», а також проект постанови «Про розмір і джерела формування статутного фонду Національного банку України», відправив на доопрацювання та розмноження проект Закону «Про відповідальність за діяльність, спрямовану на порушення територіальної цілісності України».

**Василь ТУГЛУК,
спеціальний кореспондент «Голосу України».**

«СЕКРЕТИ» ОБОРОНИ

Ранкове засідання 11 жовтня

На балконі, де звичайно спостерігають за ходом сесії журналісти, цього ранку поважно розсілися полковники і генерали. Всі з нетерпінням чекали розгляду пакету «оборонних» законів, серед яких закони України про Збройні Сили, оборону республіки, Республіканську гвардію, державний кордон України та прикордонні війська, про соціальний і правовий захист військовослужбовців, які служать на теренах України.

Але на жаль, головуючий І. Плющ одразу ж попередив журналістів, що з початком розгляду цих законів засідання оголошується закритим.

А до того сесія прийняла майже без обговорення Закон України «Про відповідальність за діяльність, спрямовану на порушення територіальної цілісності України», а також постанову Верховної Ради України про право присвоєння нею до обрання президента військових звань та дипломатичних рангів.

На ранковому засіданні було розглянуто і прийнято постанову про перейменування міста Нестерова Львівської області. Віднині йому повернено історичну назву — Жовква. Депутати затвердили також ще декілька постанов про зміну меж деяких міст та районів республіки.

Ну, а потім парламент приступив до розгляду «секретних» законів.

* * *

Після закритого засідання сесії Верховної Ради України відбулася зустріч з журналістами голови парламентської Комісії з питань оборони та державної безпеки В. Дурдинця, держміністра з питань оборони, держбезпеки і надзвичайних ситуацій Є. Марчука та міністра оборони республіки К. Морозова. Вони повідомили журналістів, що депутати розглянули концепцію оборони і створення власних збройних сил та військову доктрину незалежної України. Документи будуть опубліковані в пресі, а звіт про зустріч — в наступному номері «ГУ».

Валентин ЛАБУНСЬКИЙ.

ХІБА НЕМАЄ УМОВ?

Суб'єктивні нотатки з прес-конференції Прем'єр-міністра України В. ФОКІНА

І смішно, і сумно. І все це від того, як спрацьовує в реальному житті соціалістичний принцип, де йдеться про облік і контроль.

Пам'ятаєте анекдот часів застою про те, як наш колишній лідер і американський президент вирішили роззброюватися. Дійшли до повного знищення ракет. Аж тоді американський президент, який виявився хитрішим, каже: здавайтеся, у нас є ще одна ракета. Тоді радянський керівник дає завдання своєму генералітету ретельніше провести облік усіх радянських ракет. Виявили ще триста боєголовок.

Логічний висновок: доки у нас буде бедлам — ми могутні і непереможні.

Недаремно кажуть, що всі анекдоти не придумують, їх беруть із життя. На прес-конференції Прем'єр навів приклад про іншу стратегічну сировину — борошно, якого тепер немає в магазинах. Кабінет міністрів навіть планував заборонити вільний продаж борошна. В той же час, коли ретельніше провели облік, виявилося, що на комбінатах, які його виробляють, є місячний запас. Склади затоварені. Місця для складування борошна з нового урожаю немає. Підприємства відмовляють клієнтам, які привозять зерно для помолу. А хто дасть гарантію, що борошно на цих складах не зіпсується, адже вони не дуже й пристосовані для його тривалого зберігання?

Ось вам яскравий приклад, що таке облік і контроль, коли все водночас і народне, і державне, і нічиє.

І щоб закінчити тему продовольчої проблеми, хочу донести до читачів запевнення Прем'єр-міністра, що хлібних карток в Україні не буде. Його оптимізм цілком обгрунтований. Держава вже закупила 10,5 мільйона тонн зерна. У засіки ще надійде кукурудза, круп'яні культури.

Відгукнулися на прохання уряду й зарубіжні партнери. Одне слово, на потрібний рівень хлібозаготівель нинішнього року республіка вийде. Чого чого, а хліба в Україні цього року начебто вистачало. Хоча були перебої у деяких регіонах. Але то вже через нерозпорядливість місцевої влади.

Все це добре, та за пошуками зерна за кордоном не треба було б забувати, що Україна все ж таки зернова держава. І колись ми самі продавали зерно за кордон...

Прем'єр-міністр був лаконічним, хоча давав вичерпні відповіді. Він поспішав у Москву на засідання Державної Ради. У Москву В. Фокін відправляється твердо переконаним, що договір про економічне співтовариство треба підписувати, але тільки тоді, коли він не буде підривати державний суверенітет. Ми не можемо існувати автономно.

Нині ситуація така, що всі підприємства не мають програми на наступний рік, бо не визначено, які саме матеріали, вузли, сировина, комплектуючі надходитимуть від їх звичних партнерів. Хвилює сьогодні й позиція деяких керівників Росії, зокрема Руцького, який негативно поставився до митних бар'єрів на кордоні між Україною і Росією. Він вважає, що ми повинні були скоординувати роботу.

В. Фокін скептично оцінив пропозиції Г. Явлінського про можливість одномоментного укладення договору всіма суб'єктами колишнього Союзу. Наш Прем'єр за те, щоб це проходило поетапно. Спочатку договори укладатимуть великі республіки, щоб подолати розбіжність напружених матеріальних балансів. Без цього не можна ввійти в договірний процес з іншими республіками. Не треба, мабуть, забувати, що Г. Явлінський завжди стояв, стоїть, і, мабуть, стоятиме на твердих позиціях централізму. Правда, життя змінює погляди і переконання багатьох сьогоднішніх політиків.

Одне слово, на засіданні Державної Ради головним питанням буде підписання договору про економічне співробітництво.

Коли мова зайшла про хліб насущний для журналістів — папір, то В. Фокін навіть звернувся до присутніх у залі — давайте думати спільно, як вийти із скрутного становища. Монополісти — виробники паперу ставлять надзвичайно високі вимоги: і цукор їм дай, і папір бери за комерційними цінами... Їм голова не болить за дірку в бюджеті України — 40 мільярдів карбованців.

Схоже, що український цукор — це вже сьогодні валюта з внутрішньою конвертованістю. Уряд виділив 22 **(Закінчення на 3-й стор.).**

ЗАШМОРГ ДЛЯ ОРЕНДИ

На шляху до ринку

ДАВНО конфліктують головне територіальне управління «Херсонголовпостач» і орендне підприємство «Херсонпостачзбут». Втім, поняття «конфлікт» є надто загальним, за ним — важкі кроки становлення нашої економіки, перехід від командної до ринкової. У чому ж суть конфлікту?

В. ОХРІМЕНКО, перший заступник начальника територіального управління:

— Господарі матеріальних ресурсів ми, а не орендне підприємство. Воно тільки реалізує те, що ми придбали за договорами. Та й то орендарям припадає невелика частина цих ресурсів — не більше 40 мільйонів карбованців. Порівняйте: у нас їх нині 680 мільйонів. Орендне підприємство турбується лише про свою економічну вигоду. Ми ж працюємо виключно в інтересах області, постачаємо все необхідне, не розподіляючи ресурси на вигідні й невигідні. Без нас, думаю, економіка області розвалилася б.

Отже, головне управління дбає про загальне благо, виконує чорнову роботу. А орендарі, виходить, хапають зірки з неба?

Змушені відразу відкинути цей сумнівний аргумент: Підприємство, яким керує Ю. Рабінер, теж дивиться на грішну землю. За дев'ять місяців нинішнього року воно самостійно закупило значну кількість паперу, фарби, поліетиленової плівки, руберойду, сільгосптехніки, оліфи, акумуляторів. Багато інших дефіцитів — більш як на 30 мільйонів карбованців.

Мабуть, начальство непокоїть щось інше в діяльності орендарів. Що?

— Начальник управління В. Боєв хоче задушити оренду, позбавити наше підприємство самостійності, — розповідає Ю. Рабінер. — Він організовує нескінченні психологічні та адміністративні атаки на колектив. Володимир Леонтійович двічі намагався ліквідувати наше підприємство в квітні 1990 року, видаючи відповідні накази. Арбітражні суди області та республіки визнали дії адміністратора незаконними. На щастя, правовий статус орендного підприємства поки що залишається незмінним. Але ми втомилися відбиватися від управлінь.

Безсумнівно, пружина конфлікту — філософія і практика розподілу матеріально-технічних ресурсів, — випещена в надрах тоталітарної економіки. Тепер ось уже і оренда паплюжиться на всі лади: мовляв, і малоефективна, і не вписується в замкнений технологічний цикл, і не відповідає кризовій ситуації. Зате офіційна структура розподілу, ясна річ, набуває ледь не героїчного ореолу рятівника економіки, захисника нації. Причому така філософія сповідується не тільки в провінції. Натхненники її сидять у столиці.

Не прагнемо чимось принизити, образити колектив головпостачу області, не торкатимемося судових тяжб, колишніх і майбутніх, — це справа юристів. Але факт залишається фактом: орендарі кладуть офіційних «товарників», як мовиться, на обидві лопатки... На фоні їх ініціативної роботи добре видно, хто є хто, а також промахи, характерні для командно-розподільчої системи.

В економічних показниках орендарів повний ажур. Зокрема, вони збільшили обсяги переробки продукції, знизили простої вагонів під вантажними операціями, біля службових кабінетів орендного підприємства не юрмляться споживачі, благаючи матеріали. Тут система обслуговування клієнтів розрахована на ділові відносини, коли примхи окремого працівника не можуть відігравати вирішальної ролі. Найкращим контролером обслуговування виступає економіка.

Судячи з офіційних даних, непогано працює й «Херсонголовпостач», хоча керівники його ухилилися від дачі інформації про штатний розпис, фонд заробітної плати, кількість ресурсів на складах. Однак кінці сховати тепер важко. «Комерційна таємниця» на інформацію, якою управлінці пояснюють свою відмову ближче ознайомити з даними, — це приховування своїх «проколів».

Наведу лише один, але досить серйозний факт, який заслуговує повної довіри. На складах «Херсонпостачзбуту», який обробляє продукцію, одержану за договорами, осіло нерозподілених ресурсів більш як на 4 мільйони карбованців. Серед них чимало дефіциту — підйомно-транспортні засоби, інструменти, насоси, будівельне устаткування, арматура, сантехніка... По суті, теруправління перетворилося в громіздку камеру зберігання матеріалів, на які чекає народне господарство.

Звичайно, орендарі б'ють на сполох, бо саме вони змушені розраховуватися з банком за прострочення реалізації ресурсів. Виходить так, що одні створюють собі беззаперечний імідж головних розпорядників цінностей та зводять трон на дефіциті продукції, перетворюють поняття «мистецтво торгувати» в «мистецтво диктувати». А інші мають «розхльобувати кашу», приправлену цим диктатом. У підсумку страждають і споживачі, і орендарі. Одні не хочуть розлучитися зі штучно створеним привілеєм бути або не бути «добрим дядечком», інші прагнуть мати гнучку систему обслуговування.

Це не просто позиція. Мова про наш завтрашній день, про ринкові відносини, які починають заявляти про себе вже тепер. Мова про гарантію успішного розвитку незалежної України. Кого ми повинні підтримувати? До чого треба прагнути? Відповісти на ці запитання неважко.

Ю. Рабінер разом з колективом розробляє нову концепцію, нові форми діяльності свого підприємства. Мріє про практику на основі конкуренції, яка здатна швидше, повніше наповнити економічний ринок необхідною продукцією, оперативно врахувати запити споживача. Тільки б їм не заважали. А що ж головне управління? Воно пов'язує своє майбутнє з тими самими 70 відсотками лімітованих фондів на ресурси, які обіцяють виділити з центру, та ще демонструє сліпу віру в директиви нинішнього Міністерства економіки України.

Ознайомившись тільки з серпневим наказом цього міністерства за № 12, не можу збагнути, як можуть уживатися в ньому очевидні суперечності. Тут заперечується розвиток підприємництва, роздержавлення власності, можливість нових форм господарювання. Водночас передбачається організація суто централізованого відомства, тільки в столичному апараті якого я нарахував 55 відділів із чисельністю понад 1100 працівників. Навряд чи оптово-посередницька компанія, яку планується створити на Херсонщині на базі територіального управління, зможе відмовитися від старого багажу, старих методів, від утвердження свого права на існування і, що найсумніше, на керування. Міністр до того ж не запитує, чи хочуть «якісь там орендарі», як висловлюються в головпостачі, увійти до запропонованих ним структур, чи узгоджується це із законами про оренду, кооперацію та ін. Спостерігаються явний крен до минулого, відступ назад. А це означає, що командний тягар ляже на плечі таких підприємливих колективів, як орендарі з «Херсонпостачзбуту». То навіщо нам малі й великі «божки» розподілу ресурсів?

Іван КАЛИНИЧЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Херсон.

ХІБА НЕМАЄ УМОВ?

(Закінчення. Початок на 2-й стор.).

тисячі тонн «білої валюти», щоб придбати ліс для донецьких шахтарів.

А взагалі тепер ніхто не виконує договори. І не відповідає за це. Чи не пора вже в парламенті розглянути закон про договори на господарській основі? А з порушників закону спитати з усією суворістю.

Чи не вперше так привселюдно на цій прес-конференції Прем'єр-міністр визнав, що нинішній склад Кабінету міністрів — це компроміс між політикою та економікою, і компроміс настільки гіпертрофований, що це позначилося на дієздатності уряду. Там, за невеликим винятком, майже всі вихідці із недавнього минулого, і багатьом просто важко позбутися стереотипів командно-адміністративної системи. Всі звикли працювати тільки за командою. Багато близьких соратників В. Фокіна просто не можуть вжитися в нову систему управління. На думку Прем'єра, навіть такі відомі «бійці», як В. Гладуш та В. Борисовський, не знаючи думки Прем'єра, не можуть відважитися на якісь самостійні кроки. Що це — синдром перестрахування?

Що ж, помилки треба виправляти. І робити врешті-решт ставку на молодь.

Виправдовуючи якоюсь мірою нинішній склад Кабінету міністрів, В. Фокін поставив риторичне запитання: а хіба становище в Україні гірше, ніж в інших республіках? Не гірше, слава Богу. Але чому не найкраще? Хіба для цього немає умов?

Прем'єр-міністр зупинився і на концепції роздержавлення й приватизації підприємств в Україні. Дав свою оцінку тим варіантам, які опубліковані в пресі. У кожному з них є раціональні зерна. А роботи — непочатий край.

Не обійшлося на пресконференції і без традиційно лаконічного: «Що робити?»

Була і коротка відповідь: — Виправити помилки, допущені за попередні роки, тобто змінити монополію держави на власність, повернути робітника до результатів своєї праці, надати можливість вільно розвиватися будь-якій формі підприємництва й надати право організовувати виробництво будь-якій організації чи окремій фізичній особі, змінити хибну для нашої республіки структуру галузей народного господарства, переглянути уявлення про нашу економіку як невід'ємну частину колишнього народногосподарського комплексу.

Як бачимо, нічого нового, Прем'єр-міністр Америку не відкрив. Про це ми говоримо вже кілька років...

Леонід БРОВЧЕНКО,
економічний оглядач «Голосу України».

Інтерв'ю в номер

«ЯКБИ ЩОСЬ ПУТНЄ...»

Розмова з каменярами виробничо-технічного об'єднання «Художник» Міністерства культури України, які 15 років тому монтували пам'ятник на честь Великої Жовтневої соціалістичної революції в центрі Києва. Нині ці ж спеціалісти виконують і демонтажні роботи...

Після короткого знайомства я запитав бригадира Василя Івановича Коржова:

— Чому саме вашій бригаді було запропоновано виконати демонтаж цього пам'ятника?

— Тому, що ми його монтували і знаємо, які застосовувалися системи кріплення. Це дуже складна, важка й небезпечна робота. Адже пам'ятник важить майже 3000 тонн. Більшу частину гранітних секцій заповнено всередині залізобетоном. Але від цієї роботи ми відмовитися не могли, бо іншим спеціалістам виконати її було б ще важче. Застосовувати ж цілеспрямований вибух не можна, бо під пам'ятником пролягає тунель метро, а поряд — будинки.

— Тепер, Василю Івановичу, не 37-й рік. І тому хочеться, щоб ви сказали відверто: чи варто було, на вашу думку, приймати депутатам Київської міськради рішення про демонтаж цього пам'ятника з скульптурою Леніна.

— Кажу щиро й чесно. У мене ще й зараз у голові суперечливі думки. Цей пам'ятник, справді, не становить художньої цінності. Але ж на нього було витрачено кілька мільйонів карбованців, а тепер треба викинути на демонтажні роботи ще сотні тисяч грошей. Чи розумно це? Сприйняли ми цю роботу — не на «ура» і вперше за багато років працюємо з пригніченим настроєм...

Про доцільність демонтажу пам'ятника говорять члени бригади.

Володимир Ганік: «Не хочеться руйнувати пам'ятник, але я противник того, щоб ставити їх стільки одній людині».

Олег Мошков: «Своїми руками робили і своїми ж руками руйнуємо».

Вадим Мазуренко: «Я тоді в бригаді не працював. Але мені шкода, що робота моїх товаришів пішла на вітер. Хочеться, щоб на цьому місці поставили щось путнє».

Пам'ятник нашому вождеві і нашій революції було споруджено надзвичайно міцно, але «грунт» під п'єдесталом виявився ненадійним.

Микола ХРІЄНКО,
оглядач «Голосу України».
Київ.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

ПРОФСПІЛКИ ПРОТЕСТУЮТЬ І ПОПЕРЕДЖАЮТЬ

Учора Рада Федерації незалежних профспілок України влаштувала прес-конференцію для журналістів республіканських засобів масової інформації. Голова Ради А. Ковалевський ознайомив присутніх із Заявою, в якій президія Ради Федерації висловлює категоричний протест Верховній Раді України, звинувачуючи останню в свідомому обмеженні прав професійних спілок та зволіканні з прийняттям законів, які захищали б інтереси трудящих від катастрофічного падіння рівня життя, загрози масового безробіття, посилення експлуатації. Все це має місце в умовах, ідеться в Заяві, коли триває розвал економіки, що веде народ до прірви, безконтрольно зростають ціни, вони не компенсуються заробітною платою.

Президія Ради Федерації профспілок розглядає таке становище, як цілеспрямовані дії, спрямовані на дискримінацію профспілкового руху, і вимагає від Верховної Ради України найближчим часом розглянути закони, які б захистили трудящих та їхні сім'ї від негативних наслідків ринку, зокрема, закони про державні гарантії оплати праці, про пенсійне забезпечення, про колективні договори і угоди. Ставиться також вимога протягом місяця повернутися до розгляду Закону про профспілки, проект якого був відхилений на останній сесії парламенту.

— У разі невиконання Верховною Радою цих вимог, — заявив А. Ковалевський,— Рада Федерації незалежних профспілок України залишає за собою право закликати трудящих до радикальних дій, включаючи проголошення загальноукраїнського страйку.

Повідомлялося журналістам й таке: до президії Ради надходять численні пропозиції від трудових колективів, щоб організувати пікетування сесії Верховної Ради республіки, яка продовжить роботу 23 жовтня, якщо депутати не зважать на вимоги профспілок.

Вибори Президента

В. ЯВОРІВСЬКИЙ: ТРЕБА ЙТИ!

В. Яворівський з передвиборним візитом побував у Запоріжжі. У виступах претендента наголошувалось, що час від заполітизованості переходити до економіки. Одразу після виборів Президента треба провести нові вибори до Рад, скоротивши число депутатського корпусу, забезпечивши прямі вибори голів виконкомів. Орієнтири — демократія і приватна власність (це має бути перший указ майбутнього Президента). На дорозі до ринку Україна не повинна хапатися за сто справ, а сконцентрувати зусилля на пріоритетних напрямках. В. Яворівський проти надання особливих повноважень Президентові. Як претендент ставиться до результатів майбутнього референдуму? «Для мене винятково значення матиме його результати. Але не буде трагедією, якщо ми не зуміємо переконати наших співгромадян сказати «так» Акту про незалежність України. Виростуть наші діти і зроблять це за нас, але подумаймо, що вони скажуть про нас?»

Олександр МИХАЙЛЮТА.

Зверніть увагу!

ШКОЛА: НЕ ДВІЙКА, А КОПІЙКА!

Існувала колись у Києві відома на весь світ Києво-Печерська гімназія. Сьогодні майже на тому самому місці діє Києво - Печерська фізико-математична школа «Лідер». Школа вважається елітною. Чому? З різних причин. Тому що 80 відсотків її випускників кожного року вступають до різноманітних вузів. Тому що половина педагогічного колективу — вчителі вищої і першої категорії.

Вже третій рік цей навчальний заклад намагається стати ліцеєм. Чи не найголовніша проблема — фінансова, та й вона нещодавно вирішена. Цього року школа підписала угоду про співробітництво з радянсько - німецькою фірмою «4-і комп'ютер сістем», яка перерахувала у фонд майбутнього ліцею мільйон карбованців. Це дало можливість підвищити зарплату вчителям, обладнати два комп'ютерні класи, запровадити нові форми навчання. З першого класу математичні та логічні здібності тренуються за допомогою уроку шахів, уроки танцю веде викладач Київського хореографічного училища М. Вантух, а предмет «Вічні Книги людства» викладає протоієрей Василій Заєв...

До речі, шкільний випускний екзамен з математики водночас є вступним до Київського політехнічного або ж Київського інженерно-будівельного інститутів, на основі підписаних з вузами угод. Планується укладення такої ж угоди з Київським інститутом народного господарства.

На сьогодні у школі створена спеціальна комісія «Ліцей», яка займається розробкою нових навчальних програм. Підготовку в ліцейні класи веде «вчитель року» Києва М. Якір. З 11 жовтня на базі школи відкриваються платні курси для бажаючих вступити до ліцею. Тут працює група вчених - психологів на чолі з О. Губенком. Спеціалісти проводять тестування дітей, займаються профорієнтацією, створенням банку інформації на кожного учня школи.

З відкриттям власного рахунку в банку школа вирішила займатися комерцією. Зі слів її директора Д. Кравченка, кожна копійка повинна працювати на рівень освіти учня. Одночасно, щоб викупити вкладений у ліцей капітал, будуть практикуватися платні послуги населенню: планується трансляція на мікрорайон власного кабельного телебачення, учні класів автолюбителів обслуговуватимуть мешканців району (своєрідне таксі), комп'ютерні класи готуватимуть комерційні комп'ютерні програми.

Сніжана ЗАЦАРИННА, Наталя КРУЖНОВА, студентки КДУ.

До речі

МОЖУТЬ БУТИ КАНІКУЛИ

Працівники освітніх установ Тернополя звернулися до Л. Кравчука та В. Фокіна з вимогою переглянути зарплату освітян. Нинішнє своє становище вони вважають порушенням Закону України «Про освіту», де сказано, що держава забезпечує їм зарплату «на рівні не нижче середньої заробітної плати працівника промисловості». Але ж робітник заробляє в середньому від 600 до 1000 карбованців, а найпоширеніша категорія вчителів (друга) — від 295 до 325, а вихователі дошкільних та позашкільних закладів — ще менше. У зверненні також вимагається збільшити доплату за перевірку зошитів з 20 до 100 карбованців, за класне керівництво — з 30 до 200, знизити тижневе навантаження педагогів. У разі невиконання вимог тернопільці закличуть освітян України до страйку.

Дозвольте звернутися

ХОЧУ СЛУЖИТИ

На адресу міністра оборони України щоденно надходять сотні рапортів офіцерів та прапорщиків, які вважають Україну своєю Батьківщиною і бажали б служити на теренах нашої республіки.

Один з них — рапорт підполковника Євгена Семенова, начальника відділення Худжандського військкомату Ленінабадської області в Таджикистані. Євген Олександрович є автором нової концепції організації роботи військових комісаріатів, яка б дала змогу Україні швидше розбудувати власні збройні сили. В своєму рапорті росіянин за національністю підполковник Семенов пише: «Хочу віддати свої знання, досвід, сили справі створення збройних сил незалежної Української держави»...

Звернення Є. Семенова до міністра оборони підтримали в своєму листі народні депутати України О. Шевченко, В. Шовкошитний, Л. Скорик, П. Мовчан, В. Васильєв та інші.

Леонід ВАЛЕНТИНОВ.

Щось новеньке!

ЗАВОРГ СІДАЄ ЗА КЕРМО

Власне, нічого в тім поганого не було б, якби Юрій Ілляшенко, недавній заворг Полтавського обкому КПУ, сів за кермо вантажівки. Але Юрій Савелійович сів у крісло без «бублика», хоч і автомобільне. З 2 жовтня він призначений заступником генерального директора з пасажирських перевезень обласного об'єднання «Полтаваавтотранс». Власне, і в цьому нема криміналу, але... На цій посаді працював Євген Дяченко, хороший спеціаліст, вічний безпартійний. Але генеральному директорові А. Підсадному більше припав до смаку вчорашній заворг. Кажуть — натиснули «згори». Як там не є, а 1 жовтня Є. Дяченко пішов догулювати відпустку, а 2 жовтня його крісло посів Ілляшенко. Тепер Дяченко має намір звернутись до суду.

Григорій ГРИНЬ, власний кореспондент «Голосу України».

Полтавська область.

БЕЗПАРТІЙНИЙ ГЕН СТАСА ТРИЗУБОГО

Про кого говорять

Безпартійністю сьогодні нікого не здивуєш. Після відомих подій «танкової демократизації» імені «ГКЧП» усі ми таки: від комунізму відхрестилися так швидко, ніби ніколи й не розмахували червоними прапорцями на демонстраціях і не кричали, вирячивши очі: «Ленін! Партія! Комсомол!». Відхрестилися, а в душі — хтозна-що. Дай Боже, щоб хрест святий очистив наші душі...

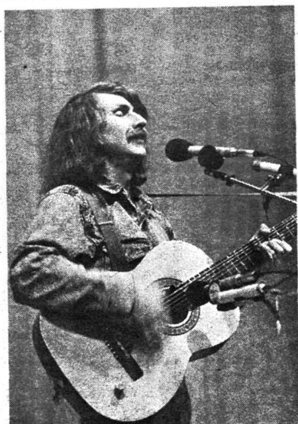
Стас Тризубий ні від чого не відхрещувався. Більше того, в одній з пісень щиро дивувався, чому йому не дали Нобелівської премії за... любов до КПРС. Правда, любив він «керівну силу», як Лермонтов, «странною любовью». То з'язать, що перший комуніст — це... Буратіно, який у дерев'яній тупоголовості суне носа, куди не слід. То порівняв партійних вождів з лисими Дуремарами, які згубили золотий ключик від світлого майбутнього, а родовід рядових комуністів-ортодоксів починав від тарганів, незнищенних у своєму нахабстві. То пропонував садити в землю партквитки, щоб виростали спецпайки з червоною рибою та ікрою, а комсомольським квиткам знайшов місце в парниках, щоб виросли з них цибуля, морква і часник. Так і заспівав зі сцени:

«Моя країна хоче їсти,
Та мій врожай ще не дозрів.
Отож, панове комуністи,
Кидайте більше партквитків».

Стасу Тризубому й не треба було відхрещуватися, бо ще рік тому він сказав компартії «Гуд бай!» і заявив, що в ньому «безпартійний ген».

Але це — не зовсім правда. У Стаса є своя партія — незалежна Україна. Є й своя «генеральна лінія» — шлях до повної незалежності України. І заборона на компартії не ввела його в оману. Львівський театр «Не журись» готує цілий спектакль, назву якому дала Стасова пісня «Підпільний обком діє». У ній автор відверто сказав, що залишилися ще мільйони тих, «для кого немає сенсу в житті на незалежній Україні, на недосяжній висоті».

Де ж узявся той Стас, якого часто на-

зивають «українським Висоцьким» за бездоганні такт, ритм і форму віршів, миттєву реакцію на політичні події, в'їдливу сатиру, філософський підтекст змісту, подвійне й потрійне навантаження на кожне слово таке, що пісні інколи треба слухати кілька разів, щоб остаточно «врубатися»? Сам він відповідає відверто: «Починав у музичних гуртках, у ресторанах та на весіллях. Потім два роки працював сольно, згодом — з театром «Не журись». Писати вірші почав десь у 1983 році, коли «самвидавом» випустив збірку віршів Володимира Висоцького».

Висоцький — його неперевершений кумир у слові, «Бітлз» — у музиці. Це позначилося й на змісті, й на формі, й на музиці. Стас — граничний індивідуаліст, своє життя влаштовує сам, бо не вірить ні в які пенсії та турботу з боку держави. Пише ночами, коли ніхто не заважає і можна взяти до рук гітару і на струнах полинути туди, куди квитки видає тільки натхнення та ще хіба каторжна праця. Небожителями не тільки народжуються, ними й стають. Але — тільки одиниці...

Стас Тризубий — така «одиниця», але месією себе не вважає. Просто зовсім банально хоче сказати людям: будьте пильними, хунту треба перемагати не тільки на площах, а й у власних душах. Найкраще це можна зробити, сміючись.

І Стас сміється під гітару, бо переконаний теж у банальному — сміх допомагає пережити лихо й вижити. Де бере матеріал? Як відрізняє гумор від сатири? Дуже просто: «У нас гумор йде від політики. А це — вже само по собі сатира. От вмикаєш телевізор, а там сесія йде, і не знаєш, що то — гумор чи сатира. Останнім часом не бачу різниці».

З невеличкої книжечки «Гумор, політична сатира» дізнався, що Стас Тризубий — це Станіслав Іванович Щербатих, росіянин, живе в Івано-Франківську, працює у Львові, має дружину й сина. Позаздрив: певно, в сім'ї весело з таким батьком. Малому — теж, бо татусь ще й мультиплікатор. Сам і художник, і режисер, і сценарист. А ще мені стало соромно за деяких українців, яким треба доводити, що та земля, на якій народився і яка зветься Україною, — то і є Батьківщина, а не щось аморфне «от тайги и до британских морей».

У своєму майбутньому Стас упевнений. Я нагадав йому слова М. Жванецького: «Або життя наше зміниться, або мої твори залишаться безсмертними». Стас погодився: «Я тільки додав би: зміни на краще. Якщо це станеться, то мій шмат хліба поменшає, але я заради цього й працюю...».

Що ж, успіхів!

Володимир СКАЧКО.

На знімку: Стас Тризубий.

ЧИ...

У штаб-... коштовниці... розписана ... Петриківк...

Близьк... 1962 році ... півгласну ... чанкою т... ництвом ... про розф... ківського ... укладена ... ди тих ж... ної Ради ... ді уславл... автоматич... тися... ца... Петриківн... ся не дуж... селом ... потре... даря, ... ноги.

75 відс... бутку Пе... царичанс... чолі з гол... Василем ... складали ... ню район... 29 років ... «царичан... риківчан... на 992 ... ців. Всі ... капітал... чак... тайг... та інших ... репали к... риківки, ... кові, мил... ливого ха... по 1990 ... ся найдо... йона кар...

Із м... го сіл... почала ... монумент... грандіозн... епохи ро... му. Де й ... дівлі за... 34,8 тис... рів.

А Пет... заробила... будиноч... квадратн... створене... ки, з ча... руйнаці... авар... ють к... завод, п... цех, тера... лікарні, ... мало іні... що обсл... селення... відованс... цегельн... будован... ве трим... колонах...

Ми ці... каємо ... баскетбо... більної ... країни, ... гань. Ал... лося ст... на терит... хіба мо... перспект... нірів?

Справ... підтверд... нат. Бун... перед й... від учас... таллінс... вчинок ... ня, бо ... нишком... змушені... ку піди... нинам.

Протя... кожний ... з усіма... зультат... читься ... сім нев... ігри ві... мою з ... вдома ... фініші ... місце н... нірній т...

Чи м... новки ... який зі...

...ь увагу!

...КА, А КОПІЙКА!

...навчання. З ...математичні ...ості трену- ...когою уроку ...анцю веде ви- ...хореогра- ...ца М. Вантух, ...ні Книги люд- ... протоієрей

...ьний випуск- ...з математики ...пним до Ки- ...технічного або ...женерно-буді- ...ть, на основі ...узами угод. ...вання такої ...вським інсти- ...господарст-

...у школі ство- ...комісія «Лі- ...ться розроб- ...льних про- ...овку в ліцеї ...итель року» ...З 11 жовтня ...відкриваються ...для бажаючих вступити до ліцею. Тут працює група вчених - психологів на чолі з О. Губенком. Спеціалісти проводять тестування дітей, займаються профорієнтацією, створенням банку інформації на кожного учня школи.

З відкриттям власного рахунку в банку школа вирішила займатися комерцією. Зі слів її директора Д. Кравченка, кожна копійка повинна працювати на рівень освіти учня. Одночасно, щоб викупити вкладений у ліцей капітал, будуть практикуватися платні послуги населенню: планується трансляція на мікрорайон власного кабельного телебачення, учні класів автолюбителів обслуговуватимуть мешканців району (своєрідне таксі), комп'ютерні класи готуватимуть комерційні комп'ютерні програми.

Сніжана ЗАЦАРИННА, Наталя КРУЖНОВА, студентки КДУ.

До речі

МОЖУТЬ БУТИ КАНІКУЛИ

Працівники освітніх установ Тернополя звернулися до Л. Кравчука та В. Фокіна з вимогою переглянути зарплату освітян. Нинішнє своє становище вони вважають порушенням Закону України «Про освіту», де сказано, що держава забезпечує їм зарплату «на рівні не нижче середньої заробітної плати працівників промисловості». Але ж робітник заробляє в середньому від 600 до 1000 карбованців, а найпоширеніша категорія вчителів (друга) — від 295 до 325, а вихователі дошкільних та позашкільних закладів — ще менше. У зверненні також вимагається збільшити доплату за перевірку зошитів з 20 до 100 карбованців, за класне керівництво — з 30 до 200, знизити тижневе навантаження педагогів. У разі невиконання вимог тернопільці закличуть освітян України до страйку.

Щось новеньке!

ЗАВОРГ СІДАЄ ЗА КЕРМО

Власне, нічого в тім поганого не було б, якби Юрій Ілляшенко, недавній заворг Полтавського обкому КПУ, сів за кермо вантажівки. Але Юрій Савелійович сів у крісло без «бублика», хоч і автомобільне. З 2 жовтня він призначений заступником генерального директора з пасажирських перевезень обласного об'єднання «Полтаваавтотранс». Власне, і в цьому нема криміналу, але... На цій посаді працював Євген Дяченко, хороший спеціаліст, вічний безпартійний. Але генеральному директорові А. Підсадному більше припав до смаку вчорашній заворг. Кажуть — натиснули «згори». Як там не є, а 1 жовтня Є. Дяченко пішов догулювати відпустку, а 2 жовтня його крісло посів Ілляшенко. Тепер Дяченко має намір звернутись до суду.

Григорій ГРИНЬ, власний кореспондент «Голосу України».

Полтавська область.

...ТИ

...асні збройні ...у рапорті ро- ...альністю під- ...енов пише: ...свої знання, ...праві створен- ...незалежної ...жави»... ...Семенова до ...підтримали ...народні депу- ...О. Шевченко, ...Л. Скорик, ...Васильєв та

...ЛЕНТИНОВ.

...Й ГЕН СТАСА ТРИЗУБОГО

...о кого говорять

...ють «українським Висоцьким» за ...органні такт, ритм і форму віршів, ...ву реакцію на політичні події, в'їд- ...сатиру, філософський підтекст змі- ...подвійне й потрібне навантаження ...жне слово таке, що пісні інколи ...слухати кілька разів, щоб оста- ...«врубатися»? Сам він відповідає ...рто: «Починав у музичних гуртках, ...сторанах та на весіллях. Потім два ...працював сольно, згодом — з теат- ...«Не журись». Писати вірші почав ...у 1983 році, коли «самвидавом» ...тив збірку віршів Володимира Ви- ...соцький — його неперевершений ...р у слові, «Бітлз» — у музиці. Це ...вчилося й на змісті, й на формі, й ...узиці. Стас — граничний індивідуаліст, своє життя влаштовує сам, бо не вірить ні в які пенсії та турботу з боку держави. Пише ночами, коли ніхто не заважає і можна взяти до рук гітару і на струнах полинути туди, куди квитки видає тільки натхнення та ще хіба каторжна праця. Небожителями не тільки народжуються, ними й стають. Але — тільки одиниці...

Стас Тризубий — така «одиниця», але месією себе не вважає. Просто зовсім банально хоче сказати людям: будьте пильними, хунту треба перемагати не тільки на площах, а й у власних душах. Найкраще це можна зробити, сміючись.

І Стас сміється під гітару, бо переконаний теж у банальному — сміх допомагає пережити лихо й вижити. Де бере матеріал? Як відрізняє гумор від сатири? Дуже просто: «У нас гумор йде від політики. А це — вже само по собі сатира. От вмикаєш телевізор, а там сесія йде, і не знаєш, що то — гумор чи сатира. Останнім часом не бачу різниці».

З невеличкої книжечки «Гумор, політична сатира» дізнався, що Стас Тризубий — це Станіслав Іванович Щербатих, росіянин, живе в Івано-Франківську, працює у Львові, має дружину й сина. Позаздрив: певно, в сім'ї весело з таким батьком. Малому — теж, бо татусь ще й мультиплікатор. Сам і художник, і режисер, і сценарист. А ще мені стало соромно за деяких українців, яким треба доводити, що та земля, на якій народився і яка зветься Україною, — то і є Батьківщина, а не щось аморфне «от тайги и до британских морей».

У своєму майбутньому Стас упевнений. Я нагадав йому слова М. Жванецького: «Або життя наше зміниться, або мої твори залишаться безсмертними». Стас погодився: «Я тільки додав би: зміниться на краще. Якщо це станеться, то мій шмат хліба поменшає, але я заради цього й працюю...».

Що ж, успіхів!

Володимир СКАЧКО.

На знімку: Стас Тризубий.

Ситуація

ЧИ В ООН ЗВЕРТАТИСЯ?

У штаб-квартирі Організації Об'єднаних Націй серед найкоштовніших надбань світового мистецтва зберігається ваза, розписана петриківськими майстрами. Але що ж із самою Петриківкою?

Близько 30-ти літ тому (у 1962 році) було укладено напівгласну угоду поміж Царичанкою та обласним керівництвом Дніпропетровщини про розформування Петриківського району. Ухвала ця укладена без найменшої згоди тих же депутатів районної Ради Петриківки. Відтоді уславлена світом земля автоматично стала іменуватися... царичанською. Тоді ж Петриківка раптом виявилася не дуже перспективним селом, отже ніби «конче потре[illegible]ла» міц[illegible] господаря, [illegible]кий підняв би її на ноги.

75 відсотків трудового здобутку Петриківського краю царичанські «добродії» на чолі з головою райвиконкому Василем Проданом дбайливо складали у бюджетну кишеню районної «столиці»... За 29 років співжиття зі своїм «царичанським братом» петриківчани виробили прибутку на 992 мільйони карбованців. Всі ці кошти пішли на капіта[illegible] відбудову Цари[illegible] [illegible]Ки[illegible] тайг[illegible]да, Гудки[illegible]лева та інших. Копійки ж, що перепали на благоустрій Петриківки, кидала, як жебракові, милостива рука турботливого хазяїна. Так, з 1989 по 1990 рік рука виявилася найдобрішою — 1,5 мільйона карбованців.

Із м[illegible]нького [illegible]римітного сіл[illegible] Царича[illegible] на очах почала перетворюватись у монументально — експозицію грандіозних кам'яних споруд епохи розвинутого соціалізму. Де й узялися 64 нові будівлі загальною площею в 34,8 тисячі квадратних метрів.

А Петриківка за 29 років заробила собі в посаг чотири будиночки площею 4,0 тисячі квадратних метрів. Все інше, створене ще в довоєнні роки, з часом зазнало великої руйнації та занедбання. В авар[illegible] стан[illegible] [illegible]бувають ко[illegible] [illegible] маслозавод, пекарня, ковбасний цех, терапевтичне відділення, лікарні, вузол зв'язку та чимало інших споруд і закладів, що обслуговують сільське населення. Розграбовано і ліквідовано ПМК-322, а також цегельний завод. Клуб, побудований ще до війни, ледве тримається на потрухлих колонах.

Тоді згадали ми нарешті свого депутата у Верховній Раді республіки, колишнього керуючого справами ЦК Компартії республіки К. Продана (свій чоловік) і послали до нього в Київ делегацію, просили допомогти. І що ж... Народний обранець навіть не з'явився на світлі очі народу!

Але повернімося до пристрастей, які вирують нині навколо відтворення Петриківського району. 8 вересня цього року відбулися збори мешканців сіл колишнього Петриківського району, на яких гостро засуджено протидію царичанського керівництва щодо відновлення петриківчанами свого колишнього району. Обрано ініціативний комітет з відродження Петриківського краю, і комітет цей люди посилають на засідання сесії Дніпропетровської обласної Ради народних депутатів. 20 тисяч підписів теж свідчать про бажання мати суверенний район.

А 3 жовтня відбулося засідання агрокомісії народних депутатів при облвиконкомі, яка вдруге розглядала задавнену проблему петриківчан. Переважною більшістю голосів комісія проголосувала за незалежність і відновлення Петриківського району.

— Найвагомішим аргументом, — підсумував голова агрокомісії Микола Сухий, — є те, що весь народ цього краю від найвищих номенклатурних одиниць до найрядовіших трударів настроєний категорично і однозначно. На мою думку, це питання має бути вирішено позитивно. Але ж існує і група депутатів, які на минулій сесії задали інший тон цій справі...

З 14-ти комісій з різних галузей народного господарства дванадцять дали згоду на відновлення району. Факт яскравий. Сподіваємося, що Верховна Рада України, якщо доведеться нам звернутися до неї, теж підтримає.

Микола ШВИДКИЙ, Іван ШЕЛЕСТ, Віталій ПАНКО, Леся МІЩЕНКО, члени ініціативного комітету з відродження Петриківського району.

Давно пора

МОВА БІЗНЕСУ — УКРАЇНСЬКА

Мабуть, одним із практичних кроків, який зробила інноваційно-комерційна фірма «Тонарт» одразу після реєстрації, є створення Лінгвістичного навчального центру. Комерція і наука про мови—як вони поєднуються? Вирішив про це запитати викладача-методиста Лінгвістичного навчального центру М. ЛАХМАНЧУК.

— Створюючи Лінгвістичний навчальний центр, фірма «Тонарт» орієнтувалася на ділових людей, які збираються «завойовувати» український ринок або виходити на світовий. Крім спеціалізованого курсу англійської, німецької, французької, ми пропонуємо і уроки російської та української мов, методику викладання російської та іноземних мов, що дуже потрібно тим, хто їде жити за кордон.

— Пробачте, що перебиваю, але на кого розраховані ці уроки?

— На іноземних студентів у першу чергу. Але хіба державну мову не повинні вивчати й наші бізнесмени? Далекоглядні обов'язково прийдуть до нас, бо через три—чотири роки українська мова увійде і в бізнес. Але я повернуся до першого запитання і скажу, що ми, крім уроків, на курсах оцінюватимемо ділові якості людини за сучасними методиками наших вчених і США, допоможемо налагодити комфортні стосунки у колективі. Ще викладатимемо питання етикету у бізнесі, проводитимемо ігри з ділового спілкування тощо. Будуть у нас і окремі курси, розраховані на метрдотелів та офіціантів, працівників готелів, інших сфер економіки.

— Курси, мабуть, платні.

— Так, але ціни доступні, бо ми розраховуємо на студентів, творчу інтелігенцію.

— Який термін навчання?

— Від місяця до півроку. Це залежить від профілю курсу, ступеню підготовки наших слухачів. Додам, що у нас працюють кваліфіковані викладачі, які мають свої розробки.

— Коли розпочнуться заняття?

— По мірі наповнення груп, а навчатися можна ввечері і вдень.

— Залишилося запитати, де знаходиться Лінгвістичний навчальний центр?

— У Києві, по вулиці Хрещатик, 2, кімната 29. Телефон 228-25-68.

Ярослав СЕРГІЄНКО.

Спорт

НЕМАЄ ЧАСУ РОЗБІГТИСЯ

Ми цілком справедливо дорікаємо всесоюзній Федерації баскетболу за відсутність стабільної системи чемпіонатів країни, чіткого календаря змагань. Але сьогодні, коли відбулося стільки політичних змін на території колишнього СРСР, хіба можна говорити про якесь перспективне планування турнірів?

Справедливість таких слів підтверджує нинішній чемпіонат. Буквально в останню мить перед його стартом відмовився від участі... чемпіон СРСР-91 таллінський «Калев». Такий вчинок заслуговує на засудження, бо все чинилося тишкомнишком. Організатори були змушені в пожежному порядку підшукувати заміну відмовникам.

Протягом чотирьох турів кожний колектив зустрінеться з усіма конкурентами. За результатами тих матчів визначиться вісім найсильніших та сім невдах. На другому етапі ігри відбуватимуться за системою з «роз'їздами» — матч вдома і в гостях. І лише на фініші остаточно визначиться місце кожного учасника в турнірній таблиці.

Чи можна робити якісь висновки після першого туру, який зіграно? Як на мене, можна. По-перше, надзвичайно сильно зіграли в Мінську та Москві віце-чемпіони СРСР-91 спартаківці із Санкт-Петербурга — чотири упевнених перемоги з чотирьох! Команда Володимира Кондрашина стала значно сильнішою з поверненням до неї з ЦСКА розігруючого В. Горіна.

По-друге, вже зараз не боюся помилитися, стверджуючи, що з квартету українських клубів максимум два мають шанси потрапити до чільної вісімки. Це — київський «Будівельник» та миколаївський МКІ.

Безумовно, «Будівельник» залишається «першою баскетбольною скрипкою» України. В минулому чемпіонаті несподівано для багатьох цей клуб посів лише шосте місце. Хоча й здобув право виступати в розіграші європейського Кубка Р. Корача. Головною причиною такого слабкого фіналу була недостатньо ефективна навчально-тренувальна робота. Зокрема, індивідуальна — з О. Лохманчуком, О. Окунським, Д. Журавльовим, В. Ткаченком...

Нинішній сезон «Будівельник» розпочав ще й без свого капітана Ю. Косенка, який за контрактом гратиме в Польщі. Так сталося, що після місячного турне по Іспанії і змагань Кубка кияни не встигли жодного разу переночувати вдома і вилетіли до Самари. Саме тут (як і їхні земляки - армійці) баскетболісти «Будівельника» зустрілися зі СКА (Алма-Ата), «Строителем» (Самара), «Автодорожником» (Саратов) та УБМ (Ташкент). І якщо армійці всі матчі безнадійно програли, то «Будівельник» зазнав лише двох поразок.

Як сказав мені виконуючий обов'язки капітана команди Євген Мурзін, оті дві невдачі є наслідком втоми. Було важко швидко акліматизуватися після Іспанії, де команда, за словами Євгена, якісно і сумлінно тренувалася, добре грала в контрольних матчах з іспанськими клубами, в тому числі й з мадридським «Реалом».

У наступному турі, який гратиметься 14—16 жовтня, всі українські колективи зберуться в Києві для з'ясування стосунків між собою. І тут кожен матч може стати «перепусткою» або «шлагбаумом» на шляху до першої вісімки. Після цього туру в кожного з учасників першості за плечима залишиться рівно половина — сім ігор попередньої частини турніру.

Юрій ВИСТАВКІН, майстер спорту.

НАУКО...

Верхн... бінат пр... комплек... гійні це... робітна ... фесіями...

— маш... розкривни... 2000 крб.

— помі... скаваторі...

— маш... 1400 крб.

— воді... до 1600 к...

— апар... цехів до ...

Як відом...

Астролог... леми з вод... транспорті. ... нього удару...

Тих, хто... ось такі нес...

10—13 ж... дні для шл... лективів.

Водночас... ством і вла... амбіції не ...

14—15. ... дуже незру... хворювань.

16—17. ... думок. Трав...

18. Цього... бисті пробл... Можливі ру...

У Григо... земна). Від...

Про Гри... нин. Зимові... — гармоній...

Михайло... два антипо... серця. Воло... єнтуватися ... рин. Симпа...

Марія. В... міти, але з... дай Бог пот...

ЦІКАВО...

що «срібна... Це відомо ... які дослідн... «срібна» ... цидний зас... хлору. Тож... єнко (ж. «... во»), № 9, ... срібний пос... паки. Ви... ложками с... туватися ... Адже здор... рожче, ані... ка у серва...

Остеріга... мов, від як... стаємо нена...

ПО...

12—13 жо... опадів. Ли... цями коро... тер східни... секунду. Т... 14—20, вноч... на. На пов... північних т... в повітрі ... ки 0—3 гра...

На Київщ... без опадів, ... 8 метрів за... тура в Києв... ті 14—19 гр...

Черговий...

Голос України

Ситуація

…В ООН ЗВЕРТАТИСЯ?

…тирі Організації Об'єднаних Націй серед най… …надбань світового мистецтва зберігається ваза, …риківськими майстрами. Але що ж із самою…

…ти літ тому (у
…о укладено на-
…у поміж Цари-
…бласним керів-
…пропетровщини
…вання Петри-
…ону. Ухвала ця
…найменшої зго-
…путатів район-
…иківки. Відто-
…світом земля
…тала іменува-
…ською. Тоді ж
…птом виявила-
…перспективним
…ніби «конче
…міц… …госпо-
…дняв …и її на

…трудового здо-
…вського краю
… «добродії» на
… райвиконкому
…аном дбайливо
…оджетну кише-
…столиці»… За
…життя зі своїм
… братом» пет-
…били прибутку
…юни карбован-
…шти пішли на
…дбудову Цари-
… …Ки-
…ьки, …илева
…йки ж, що пе-
…агоустрій Пет-
…ла, як жебра-
…а рука турбот-
… Так, з 1989
… рука виявила-
…ю — 1,5 міль-
…ців.
…го …римітно-
…ича… …на очах
…творюватись у
… експозицію
…ам'яних споруд
…того соціаліз-
…ися 64 нові бу-
…ю площею в
…вадратних мет-

…ка за 29 років
…в посаг чотири
…щею 4,0 тисячі
…трів. Все інше,
…в довоєнні ро-
…знало великої
…занедбання. В
… …ребува-
… …масло-
…, ковбасний
…чне відділення,
… зв'язку та чи-
…руд і закладів,
…ть сільське на-
…рабовано і лік-
…К-322, а також
…од. Клуб, по-
… до війни, лед-
… на потрухлих

Тоді згадали ми нарешті свого депутата у Верховній Раді республіки, колишнього керуючого справами ЦК Компартії республіки К. Продана (свій чоловік) і послали до нього в Київ делегацію, просили допомогти. І що ж… Народний обранець навіть не з'явився на світлі очі народу!

Але повернімося до пристрастей, які вирують нині навколо відтворення Петриківського району. 8 вересня цього року відбулися збори мешканців сіл колишнього Петриківського району, на яких гостро засуджено протидію царичанського керівництва щодо відновлення петриківчанами свого колишнього району. Обрано ініціативний комітет з відродження Петриківського краю, і комітет цей люди посилають на засідання сесії Дніпропетровської обласної Ради народних депутатів. 20 тисяч підписів теж свідчать про бажання мати суверенний район.

А 3 жовтня відбулося засідання агрокомісії народних депутатів при облвиконкомі, яка вдруге розглядала задавнену проблему петриківчан. Переважною більшістю голосів комісія проголосувала за незалежність і відновлення Петриківського району.

— Найвагоміщим аргументом, — підсумував голова агрокомісії Микола Сухий, — є те, що весь народ цього краю від найвищих номенклатурних одиниць до найрядовіших трударів настроєний категорично і одностайно. На мою думку, це питання має бути вирішено позитивно. Але ж існує і група депутатів, які на минулій сесії задали інший тон цій справі…

З 14-ти комісій з різних галузей народного господарства дванадцять дали згоду на відновлення району. Факт яскравий. Сподіваємося, що Верховна Рада України, якщо доведеться нам звернутися до неї, теж підтримає.

Микола ШВИДКИЙ,
Іван ШЕЛЕСТ,
Віталій ПАНКО,
Леся МІЩЕНКО,
члени ініціативного комітету з відродження Петриківського району.

Давно пора

МОВА БІЗНЕСУ — УКРАЇНСЬКА

Мабуть, одним із практичних кроків, який зробила іноваційно-комерційна фірма «Тонарт» одразу після реєстрації, є створення Лінгвістичного навчального центру. Комерція і наука про мови—як вони поєднуються? Вирішив про це запитати викладача-методиста Лінгвістичного навчального центру М. ЛАХМАНЧУК.

— Створюючи Лінгвістичний навчальний центр, фірма «Тонарт» орієнтувалася на ділових людей, які збираються «завойовувати» український ринок або виходити на світовий. Крім спеціалізованого курсу англійської, німецької, французької, ми пропонуємо і уроки російської та української мов, методику викладання російської та іноземних мов, що дуже потрібно тим, хто їде жити за кордон.

— Пробачте, що перебиваю, але на кого розраховані ці уроки?

— На іноземних студентів у першу чергу. Але хіба державну мову не повинні вивчати й наші бізнесмени? Далекоглядні обов'язково прийдуть до нас, бо через три—чотири роки українська мова увійде і в бізнес. Але я повернуся до першого запитання і скажу, що ми, крім уроків, на курсах оцінюватимемо ділові якості людини за сучасними методиками наших вчених і США, допоможемо налагодити комфортні стосунки у колективі. Ще викладатимемо питання етикету у бізнесі, проводитимемо ігри з ділового спілкування тощо. Будуть у нас і окремі курси, розраховані на метрдотелів та офіціантів, працівників готелів, інших сфер економіки.

— Курси, мабуть, платні.

— Так, але ціни доступні, бо ми розраховуємо на студентів, творчу інтелігенцію.

— Який термін навчання?

— Від місяця до півроку. Це залежить від профілю курсу, ступеню підготовки наших слухачів. Додам, що у нас працюють кваліфіковані викладачі, які мають свої розробки.

— Коли розпочнуться заняття?

— По мірі наповнення груп, а навчатися можна ввечері і вдень.

— Залишилося запитати, де знаходиться Лінгвістичний навчальний центр?

— У Києві, по вулиці Хрещатик, 2, кімната 29. Телефон 228-25-68.

Ярослав СЕРГІЄНКО.

Уік-енд, тобто вихідні

АСТРОЛОГІЧНИЙ ПРОГНОЗ

Як відомо, з 23.IX. по 22.X. — панують Ваги.

Астрологи віщують, що весь цей місяць виникатимуть проблеми з водою, електроенергією, паливом, будуть труднощі на транспорті. Знову — економічні реформи, підготовка до останнього удару по власності.

Тих, хто народився під знаком Вагів, цього тижня чекають ось такі несподіванки.

10—13 жовтня. Час любові. З 9-го по 14-е — особливо вдалі дні для шлюбів, ділових контактів, утворення спілок, нових колективів.

Водночас у ці дні спостерігатиметься конфронтація з начальством і владою. Ви можете втратити авторитет. Тож пам'ятайте: амбіції не приводять до добра.

14—15. Вдалі дні для представників влади і військових, але дуже незручні для подорожей. Загострення серцево-судинних захворювань.

16—17. Суперечки, скандали. Розвал стійких позицій, звичних думок. Травми.

18. Цього дня можна буде успішно розв'язати творчі та особисті проблеми, але не в колективі. Уникайте масових збіговиськ. Можливі руйнування й перевороти.

ЗАВТРА — ІМЕНИНИ

У Григорія, Михайла, Марії. А ще у Гаіанії (з грецької — земна). Відгукніться, в кого таке цікаве стародавнє ім'я.

Про Григорія ж відомо таке. Добрий, хитрий, гарний сім'янин. Зимові Григорії — круті, сексуальні, міцні фізично. Інші ж — гармонійні, покладисті.

Михайло — недурний, добрий. Розрахунок та емоційність — два антиподи його характеру. Неприємнощі бере близько до серця. Володіє гнучким логічним мисленням, що допомагає орієнтуватися в обстановці. Добрий сім'янин. Любить дітей і тварин. Симпатичний. Має музичні й організаторські здібності.

Марія. Емоційна, вибухова, навіть скандальна. Любить пошуміти, але за діло. Справедлива, конкретна, безкомпромісна. Не дай Бог потрапити їй під гарячу руку.

ЦІКАВО ПРИГАДАТИ,

що «срібна» вода цілюща. Це відомо людям здавна. Деякі дослідники вважають, що «срібна» вода як бактерицидний засіб не поступається хлору. Тож, вважає В. Наєнко (ж. «Наука і суспільство», № 9, 1991 р.), ховати срібний посуд не варто. Навпаки. Виделками, ножами, ложками слід активно користуватися якомога частіше. Адже здоров'я для нас дорожче, аніж мертва виставка у серванті.

ПОРАДА

А заодно варто запам'ятати, що чистити срібні предмети можна дуже легко й просто. Ось давній спосіб. Відваривши картоплю, не виливайте цю воду. А покладіть туди срібні предмети, все, що маєте: прикраси, посуд. Хай полежать ніч. На ранок ви їх не впізнаєте — стануть чистими, білими, словом, будуть, як новенькі.

З ДЖЕРЕЛ МУДРОСТІ

Остерігайтеся, браття, зайвої балаканини і метушливих розмов, від яких зароджується для душі погибель, й через які ми стаємо ненависними одне одному.

ПОГОДА

12—13 жовтня на Україні без опадів. Лише в Карпатах місцями короткочасний дощ. Вітер східний, 3—8 метрів за секунду. Температура вдень 14—20, вночі 2—7 градусів тепла. На поверхні грунту, а в північних та східних областях і в повітрі місцями заморозки 0—3 градуси.

На Київщині сьогодні вдень без опадів, вітер східний, 3—8 метрів за секунду. Температура в Києві 14—16, по області 14—19 градусів.

● РЕЦЕПТ

ПИРІГ З КАРТОПЛІ

6 картоплин, 3 ст. ложки масла, 4 яйця, 4 ст. ложки цукру, 4 ст. ложки панірувальних сухарів, 1/2 склянки сметани, сода, сіль.

Картоплю спекти, почистити і потовкти. Масло розітерти, додати жовтки, сіль, цукор, соду, сухарі й сметану, після цього додати збиті білки. Добре вимішати і одержане тісто викласти на деко, змащене маслом й сухарями, і пекти приблизно годину.

Передплата-92

Закриймо краще цю тему

Зв'язківці кажуть, що передплата «ГУ» на 1992 рік на Одещині явно випереджає торішні темпи. Спасибі зв'язківцям! Та є, на жаль, і прикрі факти. Ось — найсвіжіші.

Інвалід війни Юрій Станіславович Овчарек, що мешкає в Одесі, по вулиці Радянської Армії, зацікавившись «Голосом України», передплатив видання на четвертий квартал нинішнього року. А ось чи залишатися читачем газети й на наступний рік — сумнівається. І справа не в змісті — публікації, на думку ветерана, різнобічні й цікаві, він читає їх із задоволенням. Причина розчарування інша: 45-е відділення зв'язку доставляє газету нерегулярно, деякі номери губить зовсім. Коли дружина інваліда спробувала навести довідки, то одна з працівниць відділення заявила:

— «Голос України» вже закрили, не буде він виходити — про це навіть було повідомлено в «Правде Украины».

А в 59-у поштовому відділенні, що по Чорноморській дорозі Одеси, відмовляючи Наталці Олександрівні Калашниковій у передплаті «Голосу України» на наступний рік, посилалися на якусь телеграму «згори», в якій, начебто, повідомлялося про припинення випуску газети.

Я намагався встановити авторів цих побрехеньок. Та дарма — працівники обох відділень від усього відхрещуються, запевняють, що ведуть передплату «Голосу України» без будь-яких перепон. Ніякої телеграми, звичайно ж, виявити не вдалося, в каталогах газета, як і раніше, значиться.

Але ж запитання залишається: кому це все-таки отак хочеться, щоб «Голос України» до людей не доходив?

Про факти, повідомлені нашими прихильниками, я сповістив до обласного управління зв'язку. Там пообіцяли в усьому розібратися. Залишається сподіватись, що до завершення передплатної кампанії вже ніхто не прагнутиме прикрити «Голос України».

Георгій ВОРОТНЮК.
Одеса.

Спорт

…ЕМАЄ ЧАСУ РОЗБІГТИСЯ

…праведливо дорі-
…зній Федерації
… відсутність ста-
…ин чемпіонатів
… календаря зма-
…дні, коли відбу-
…політичних змін
…олишнього СРСР,
…орити про якесь
… планування тур-

…ть таких слів
…нішній чемпіо-
… в останню мить
…ртом відмовився
…чемпіон СРСР-91
… «Калев». Таний
…вує на засуджен-
…илося тишком-
…ганізатори були
…жежному поряд-
… заміну відмов-

…отирьох турів
…ив зустрінеться
…рентами. За ре-
… матчів визна-
…айсильніших та
… другому етапі
…муться за систе-
…їздами» — матч
…тях. І лише на
…но визначиться
… учасника в тур-

…обити якісь вис-
… першого туру,
…к на мене, мож-

на. По-перше, надзвичайно сильно зіграли в Мінську та Москві віце-чемпіони СРСР-91 спартаківці із Санкт-Петербурга — чотири упевнених перемоги з чотирьох! Команда Володимира Кондрашина стала значно сильнішою з поверненням до неї з ЦСКА розігруючого В. Горіна.

По-друге, вже зараз не боюся помилитися, стверджуючи, що з квартету українських клубів максимум два мають шанси потрапити до чільної вісімки. Це — київський «Будівельник» та миколаївський -МКІ.

Безумовно, «Будівельник» залишається «першою баскетбольною скрипкою» України. В минулому чемпіонаті несподівано для багатьох цей клуб посів лише шосте місце. Хоча й здобув право виступати в розіграші європейського Кубка Р. Корача. Головною причиною такого слабкого фіналу була недостатньо ефективна навчально-тренувальна робота. Зокрема, індивідуальна — з О. Лохманчуком, О. Окунським, Д. Журавльовим, В. Ткаченком…

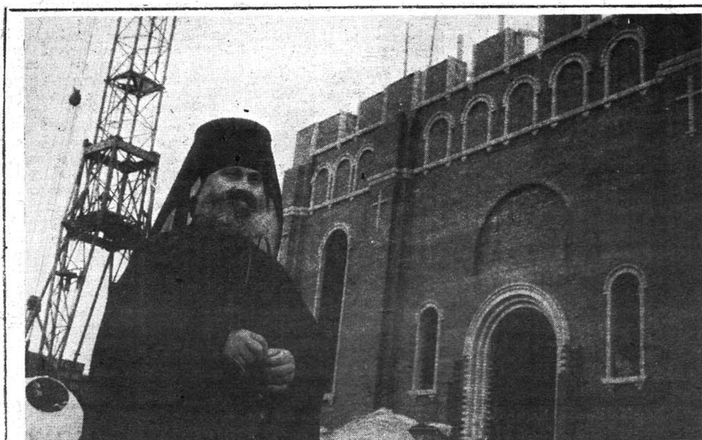
Нинішній сезон «Будівельник» розпочав ще й без свого капітана Ю. Косенка, який за контрактом гратиме в Польщі. Так сталося, що після місячного турне по Іспанії і змагань Кубка кияни не встигли жодного разу переночувати вдома і вилетіли до Самари. Саме тут (як і їхні земляки - армійці) баскетболісти «Будівельника» зустрілися зі СКА (Алма-Ата), «Строителем» (Самара), «Автодорожником» (Саратов) та УБМ (Ташкент). І якщо армійці всі матчі безнадійно програли, то «Будівельник» зазнав лише двох поразок.

Як сказав мені виконуючий обов'язки капітана команди Євген Мурзін, оті дві невдачі є наслідком втоми. Було важко швидко акліматизуватися після Іспанії, де команда, за словами Євгена, якісно і сумлінно тренувалася, добре грала в контрольних матчах з іспанськими клубами, в тому числі й з мадридським «Реалом».

У наступному турі, який гратиметься 14—16 жовтня, всі українські колективи зберуться в Києві для з'ясування стосунків між собою. І тут кожен матч може стати «перепусткою» або «шлагбаумом» на шляху до першої вісімки. Після цього туру в кожного з учасників першості за плечима залишиться рівно половина — сім ігор попередньої частини турніру.

Юрій ВИСТАВКІН,
майстер спорту.

Черговий по випуску номера Костянтин ПАРИШКУРА. Тел. 446-61-13.

Будується церква. Фото Володимира БІЛКЕЯ.

У світлі гласності

ЧЕКІСТИ... В РЯСАХ

НЕЩОДАВНО член Священного Синоду Російської православної церкви митрополит Смоленський і Калінінградський Кирило заявив, що у церкві, як і на Центральному телебаченні, було немало осіб, що співробітничали з КДБ. Ця заява і стала предметом розмови нашого кореспондента П. Лук'яненка із священиком Костромської єпархії Георгієм ЕДЕЛЬШТЕЙНОМ.

— Упродовж п'яти останніх років Гліб Якунін і я багато говорили і писали про засилля КДБ у церкві. Але наші ієрархи завзято заперечували це або відмовчувалися. Заява владики Кирила є особливо цінною, тому що він є керівником відділу зовнішніх церковних відносин — установи, яка кадебізована повністю, починаючи від голови і закінчуючи швейцаром.

Це стосується не тільки митрополита Кирила, а й його попередника на посту голови — митрополита Мінського Філарета. Коли він висунув свою кандидатуру на виборах народних депутатів, ми через журнал «Референдум» запитали: «Чому поруч із вашою приймальною розміщений кабінет кадрового офіцера КДБ?» Як мені розповіли, митрополит відповів так: «Я монах і роблю все, що мені велить Найсвятіший Патріарх».

— Огульно можна звинуватити вся і всіх у тому, що вони працюють на КДБ. Чи можете ви назвати імена людей, про яких достеменно відомо, що вони працюють на КДБ?

— Припустимо, я назву вам імена п'ятьох людей. І гнів читачів обрушиться саме на них. Але це не означає, що решта не винна в тому ж. Адже до цього часу кожний другий священик — це явний чи таємний співробітник Комітету держбезпеки. Я не знаю священика, з яким би співробітники КДБ не проводили бесіду. Підтвердженням цьому є слова колишнього голови Ради у справах релігій К. Харчева: «Жодна кандидатура єпископа, тим більше високопоставленого, тим більше члена Священного Синоду, не проходила без затвердження ЦК КПРС і КДБ».

— А себе ви відносите до тієї, другої, половини священиків, які не мали контактів і не співробітничали з КДБ?

— Ну чому ж? Я мав контакти з КДБ. Коли я служив у Казникові Вологодської області, до мене регулярно приходив співробітник місцевого УКДБ. На перший зустрічі він відразу запитав: «Ви мені підписку про співробітництво дасте?» Я кажу: «Ні». — «Ну добре, ми будемо зустрічатися тільки для бесід».

— Що ще цікавило співробітників КДБ?

— Все, що пов'язане з життям церковної парафії. Наприклад, мої прибутки. Вони так і говорили: «Розкажи чесно, як на духу, скільки ти заробляєш і скільки кладеш у кишеню». Прибутків у кожного священика завжди багато. Більше того, якщо ти слухняний, охоче співробітничаєш, то тебе «нагородять»: переведуть у заможну парафію, де будеш заробляти не 150—200 карбованців, а разів у 5—10 більше.

— Кажуть, донедавна була навіть такса за переведення в заможну парафію і за позачергове одержання священного сану. Називають таку цифру: за одержання «єпископа» платили від 25 до 75 тисяч. Чи правда це?

— Ви говорите в минулому часі, а корупція у церкві існує й сьогодні. Називають різні ціни. Але оскільки я безпосередньо з цим не зіштовхувався, то я пліткарем бути не хочу.

— Один з колишніх співробітників управління «З» КДБ СРСР, що відповідав за «роботу з церквою», в неофіційній розмові похвалився: «Ми давно вже на повному госпрозрахунку», маючи на увазі практику хабарів від церкви.

— Ви пам'ятаєте, мабуть, повідомлення у пресі про розстріл за хабарі майора Ростовського УКДБ Хвостикова, який був куратором над церковними парафіями.

У мене був приятель — священик. Коли він ходив у Раду в справах релігій (читай: «філіал КДБ»), то брав із собою валізу з найвишуканішими спиртними напоями.

На рівні обласних управлінь КДБ і уповноважених Ради — і я можу це сказати цілком певно — справді дають і беруть.

— За що?

— Припустимо, виникла необхідність прийняти монаха у Свято-Духів монастир, що у Вільнюсі. А для цього потрібна прописка. Міліція прописки не дає. Тоді в Єпархіальному управлінні влаштовувалась грандіозна пиятика, на яку запрошувався відповідний «чин». Потім під білі руки його виводили, садовили в монастирський ЗІМ, у багажник вантажили осетрину, балик, багато кави. А через кілька днів ми одержували прописку.

— Тобто не КДБ розкладав церкву, а церква розкладала КДБ?

— А ви знаєте, де закінчується наша сьогоднішня церква і починається КДБ? Різниця була тільки в тому, хто носить клобук, а хто — погони.

— Кажуть, КДБ широко використовував священиків для проведення своїх операцій за кордоном.

— Це правда. Наведу тільки два всім відомі приклади. Це Б. Кудинкін, багатолітній співробітник Відділу зовнішніх церковних відносин, і священик А. Казновецький. Нині обидва служать у Всехсвятському храмі у Москві.

— У чому ви вбачаєте вихід для церкви? І чи є він?

— Сказати правду і покаятися у брехні. Необхідно зруйнувати систему всезагального взаємозв'язку в доносительстві. Вона — наш єдиний ворог.

— Сьогодні ви берете на себе сміливість відверто розповідати про ті неподобства, які творились і творяться у церкві. А чому ви мовчали раніше?

— Кажуть, дисидентами не народжуються, їх створила наша система. Не розповідатиму про всі свої поневіряння. Розповім лише про два факти. 20 років мені не давали можливості стати священиком. Коли ж я ним нарешті став, то через деякий час за моє «виховання» взявся Вологодський обласний уповноважений Ради у справах релігій: «Не було такого, щоб я з бунтівливим попом не впорався. Будеш ось тут, на килимку, поруч із моїм кріслом стояти на колінах і просити у мене ручку поцілувати».

Передрук з тижневика «Аргументы и факты» № 36.

Віра і влада

ДЕМОКРАТІЮ ШТУРМОМ НЕ ВСТАНОВЛЮЮТЬ

Старший сержант клацнув замком. Ковані двері відчинились, і я опинився в святому лоні Софії Київської. Така передбачливість пояснюється тим, що зранку 8 жовтня заповідник тимчасово закритий для відвідувачів — можливі провокації.

А почалося все днем раніше, коли група віруючих УАПЦ поставила намет прямо на газоні перед храмом й оголосила голодування. Вимога досить давня: передати весь історико-архітектурний ансамбль їхній церкві.

— Спочатку ми намагалися дійти згоди, — розповідає Ірина Головань, головний хранитель заповідника. — Але ці люди категорично відмовилися розуміти нас. Навіть більше: їх лідер Микола Головач ставив ультимативні вимоги відкрити Софію, погрожуючи виламати браму.

Та й віруючих зрозуміти можна. Десятиліттями держава відверто ігнорувала свободу совісті, а то й просто переслідувала кожного, хто робив хоч найменшу спробу прилучитися до святих таїн віри. І нинішні вимоги численних релігійних громад повернути культові споруди—здебільшого обгрунтовані. Проте все треба робити законним шляхом. Методами «бурі і натиску» ми поб'ємо останні глечики.

— Свого часу архітектурний ансамбль Софії належав різним церквам — Руській православній, Греко-католицькій, Українській автокефальній православній, — говорить Валентина Ачкасова, директор заповідника. — У 1934 році він перейшов під юрисдикцію держави. Саме за її рахунок упродовж тридцяти років реставратори робили велику справу — відновлювали замальований олійною фарбою ще у XVIII—XIX століттях монументальний живопис собору. По сьогоднішній день тут проводяться серйозні наукові роботи, які відкривають світові таємниці нашої історії. Що ж тоді — поставити на всьому хрест?

На столі в Валентини Никифорівни копія листа священика Володимира Черпака (УАПЦ) в Кабінет міністрів з проханням дозволити відправити божественну літургію в Софії 14—15 жовтня. Як тут бути? Дозволити службу — де гарантія, що хтось не спровокує сутички? Питань в адміністрації багато.

Звернімо увагу: Софія — пам'ятка, внесена до світової спадщини ЮНЕСКО. І їй, безперечно, потрібен господар. Але господар неупереджений. Це не означає, що не слід довіряти її жодній церкві. Але ж не забуваймо: йдеться про світову перлину...

За умов експлуатації Великої Софії віруючими, вважають представники адміністрації, може загинути близько двох тисяч квадратних метрів ранньосередньовічного ансамблю фрескового та мозаїчного живопису.

У голодуючих, навпаки, своя точка зору. Вони вважають, що богослужіння у Великій Софії можна проводити лише на великі релігійні свята, завчасно відгородивши стіни бар'єром. А постійні молебні служити в решті храмів заповідника, де нині розміщені експозиції музеїв. Вони впевнені, що церква спроможна знайти фахівців і для грунтовної наукової роботи. Треба лише довіряти їй.

Пропозиція, звичайно, слушна. Її, напевне, можна взяти за основу, аби вирішити конфлікт. А чи під силу це адміністрації та церкві? Йдеться ж бо — голошую ще раз — не про рядову споруду. Тут мають сказати своє слово громадськість, вчені, письменники, мистецтвознавці, архітектори, правознавці, а тоді вже й вирішувати долю заповідника Кабінет міністрів. Для цього потрібен час. Не варто квапитись. Ультиматумами нічого путнього не доб'єшся.

Позицію голодуючих зрозуміти можна. Їхня акція — то крик відчаю. Куди тільки вони, як розповідали віруючі, не зверталися зі своїми проханнями. Безрезультатно. Ось і вирішили: голодувати або до перемоги, або до «швидкої допомоги».

Хтозна, як все скінчиться. Хочеться, звичайно, щоб до них прислухалися ті, від кого залежить майбутнє Софії, і щоб вони разом, в спокійній обстановці, вирішили все в ім'я справедливості.

Однак турбує інше: відстоювати свої права, історичну справедливість голодуючі починають зі зневаги до законів.

— З 19 години, наприклад, я повинен затримувати й встановлювати особу кожного, хто перебуває на території заповідника, — каже лейтенант Григорій Осадчий, командир взводу охорони. — У даній же ситуації працювати дуже важко. Робити уступки — значить порушувати інструкцію.

Не позаздриш ні йому, ні старшому сержанту Віктору Коновальчуку, які опинилися між Сціллою моралі та Харібдою інструкцій. Але віддаю належне їхній витримці й виваженості. Немало погроз і образ вислухали вони за час чергування на свою адресу. Проте конфлікту не допустили.

Слухаючи лейтенанта, я подумки ставив одне питання: невже ми й надалі діятимемо методами психологічного тиску, ігноруватимемо закони й при цьому вдаватимемо, наче будуємо правову цивілізовану державу?

Володимир ТЕТЕРУК, спеціальний кореспондент «Голосу України».

Українська Універсальна Товарна Біржа

Українська Універсальна Товарна Біржа — лідер ринкових структур України! МИ ДОПОМОЖЕМО ВАМ:

— заощадити час на пошуки партнерів по бізнесу
— отримати інформацію про товари, що Вас цікавлять
— швидко збільшити прибуток і товарообіг.

ДО ВАШИХ ПОСЛУГ: понад 150 брокерських фірм, зареєстрованих на цей час на нашій біржі, які за Вашим дорученням можуть укласти угоди по купівлі—продажу будь-якого товару: від будматеріалів і автомобілів до продукції нафтопереробної промисловості і агропромислового комплексу.

Якщо Ви не стали членом або фундатором Української Універсальної Товарної Біржі, але хочете вигідно вкласти кошти і отримати максимальний прибуток, Ви можете ПРИДБАТИ БРОКЕРСЬКЕ МІСЦЕ на ній. Брокерське місце дає Вам право на відкриття брокерської контори і користування усіма послугами біржі.

КОТИРУВАЛЬНА ВАРТІСТЬ ОДНОГО МІСЦЯ — 660 ТИСЯЧ КАРБОВАНЦІВ!

Детальний перелік товарів, запропонованих до продажу, друкується один раз на два тижні у всесоюзній комерційній газеті «Посредник».

КОМІСІЙНІ ВІДРАХУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ УНІВЕРСАЛЬНОЇ ТОВАРНОЇ БІРЖІ — ЛИШЕ 0,5% ВІД СУМИ УГОДИ!

Торги проводяться щотижня у павільйоні № 6 Республіканського центру виставок і ярмарків (пр. академіка Глушкова, 1). Початок — 11.00.

Адреса виконавчої дирекції біржі: 252029, м. Київ, Музейний провулок, 10, кімн. 104, 112.

Телефони для довідок: 293-48-65, 261-63-33, 291-07-61. Телефакс: 228-56-84.

УКРАЇНСЬКА УНІВЕРСАЛЬНА ТОВАРНА БІРЖА ЧЕКАЄ НА ВАС!

ІНКОМРЕЗЕРВ

ДО УВАГИ КЕРІВНИКІВ ПІДПРИЄМСТВ, ОРГАНІЗАЦІЙ, УСТАНОВ!

ТІЛЬКИ 2 МІСЯЦІ

з 15 жовтня до 15 грудня 1991 року

страхова компанія «ІНКОМРЕЗЕРВ» проводить пільгове страхування майна підприємств, організацій та установ —

з частковою

КОМПЕНСАЦІЄЮ страхової сплати

після закінчення строку договору.

тарифні ставки **НИЖЧІ за державні**

ЗАПРОШУЄМО ВАС ДО СПІВРОБІТНИЦТВА

Адреса: Київ, вулиця Чигоріна, 12, кімн. 8, 9.

Телефон: 268-05-50.

ФІНАНСОВА ГРУПА ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКОГО КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Фінансова група Західно-Українського Комерційного Банку з 15 жовтня 1991 р. оголошує публічну передплату на:

АКЦІЇ ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКОГО МІЖНАРОДНОГО БАНКУ (WEST-UKRANIAN INTERNATIONAL BANK),

що є правонаступником Західно-Українського Комерційного Банку.

Західно-Український Міжнародний Банк розташований на історичному перехресті традиційних торгових зв'язків схід—захід, займає ключові позиції у кредитно-фінансовій системі Західного регіону України.

Західно-Український Міжнародний Банк працює у найкращих традиціях банківської практики, проводить операції у будь-яких іноземних валютах, успішно поєднує сучасні досягнення світової економічної думки з досвідом, енергійністю та професіоналізмом банківського персоналу.

Акції Західно-Українського Міжнародного Банку можна придбати за адресою:

Головний розрахунковий центр: 290000, м. Львів, ГСП, вул. Маяковського, 67. Телефон: (032) 75-05-20; 75-05-41; 75-05-60.

Телефакс: (032) 750-541; 750-560.

Телетайп: 234321 БАНК. ТЕЛЕКС: 234199 ZUKB SU.

БАЛАНС БАНКУ НА 1.09. 1991 РОКУ
(в крб.)

АКТИВИ:	
1. Каса	2 480 015
2. Кошти на резервному рахунку Національного Банку України	4 228 400
3. Кореспондентський рахунок у Національному Банку України	16 471 652
4. Дебітори Банку	642 995
5. Кредити, надані банком	50 356 015
6. Позики іншим банкам	
7. Основні засоби і госп. витрати	528 834
8. Відокремлені кошти за рахунок прибутку	1 653 195
9. Інші активи	1 810 654
Всього активів:	78 171 760
ПАСИВИ:	
1. Статутний фонд	8 277 587
2. Резервний фонд	422 377
3. Інші фонди	78 617
4. Розрахункові рахунки клієнтів	36 074 579
5. Депозитні рахунки клієнтів	7 331 878
6. Кредити, отримані в інших банках	20 500 000
7. Інші кредити	3 445 774
8. Прибуток	2 040 948
Всього пасивів:	78 171 760

Баланс Західно-Українського Комерційного Банку за II квартал 1991 року становить 59 294 539 карбованців.

Заявлений статутний фонд Західно-Українського Міжнародного Банку — 50 000 000 крб. поділений на 500 000 іменних акцій

номінальною вартістю 100 крб. кожна.

Придбавши акції Західно-Українського Міжнародного Банку, ви стаєте співвласником одного з найбільш перспективних та авторитетних комерційних банків України.

Дивіденди, отримані від акцій Західно-Українського Міжнародного Банку, дадуть вам можливість забезпеченого існування та гарантують фінансову незалежність.

БАНК ВАШОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ!

Регіональні представництва починають передплату на акції з 28 жовтня 1991 року:
Херсон 2-97-52, 6-43-21;
Харків 40-84-69, 32-44-07;
Кривий Ріг 74-49-14, 23-61-17;
Ялта 32-69-33, 32-97-81;
Одеса 66-00-53.

НІМЕЦЬКА КЛАСИКА НА СЛОВ'ЯНСЬКІЙ ЗЕМЛІ

Почнемо з довідки: один з перших іноземних мандрівників, що побував у нашому краї в X столітті, — німецький культуролог і дипломат Бруно. З того часу почалась історія відносин наших народів. Щоправда, були в них різні періоди. Тому приємно констатувати, що 18 жовтня в Києві, Харкові, Одесі й Львові розпочнеться Тиждень німецької культури в Україні.

— Ми хочемо продемонструвати рівень нашої духовності, відродженої з руїн другої світової війни, — сказав на прес-конференції в Мінкультури України Генеральний консул ФРН у Києві Хеннекке Граф фон Бассевітц. — Цим наголошуємо ще раз: ми не забули історії. І хочемо завжди робити висновки з трагічного минулого.

Свято відкриється концертом Мюнхенського філармонійного оркестру в приміщенні Державного академічного театру опери і балету України імені Тараса Шевченка. Упродовж Тижня гості репрезентуватимуть свою програму концертами Штутгартського концертного хору, квартету «Діафонія», рок-групи «Ді Хаут», спектаклями Берлінського театру «Коміше опер».

На відкриття Тижня до Києва прибуде міністр закордонних справ ФРН Г.-Д. Геншер. Він також планує провести зустрічі з провідними політиками України.

Але викликає подив організація Тижня нашою стороною. Організатори прес-конференції поінформували присутніх, що карток акредитації для журналістів не передбачено.

Володимир СТАНІСЛАВЧИК, Тарас ПЕТРІВ.

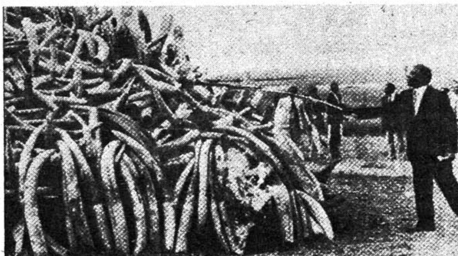
Інформ-шоу

НЕМАЄ СІРНИКІВ? КУПУЙТЕ ПЛАТИНУ!

Мабуть, читачеві нашої газети, який «переобтяжений» проблемою тотального дефіциту, цікаво буде дізнатися, що один з товарів (принаймні, на Заході) значно впав у ціні, отже, став доступним широкому загалові покупців. Ідеться про найблагородніший з металів — платину. Вперше від 1985 року вона коштує ... дешевше за золото. Справа пояснюється просто: недавно центральні банківські структури колишнього СРСР, аби одержати пару мільярдів доларів, викинули на західні ринки значну партію платини. Отже, якщо побачите у магазині перстень або кольє з цього металу, беріть, не вагаючись. Зробите вигідну покупку! Тим більше, що обміняти кольє на сірники — діло елементарне...

ПО ПРЕРІЇ СЛОНА ВОДИЛИ

Ні, поки що до цього ще не дійшло: слонів як диковинку африканцям не показують. Але не виключено, що невдовзі «короля тварин» чекає саме така доля. Адже кожний слон нещасний з моменту свого народження. Тому, що має бивні. А вони (у просторіччі — слонова кістка) — дуже високо цінуються серед любителів дорогих і екзотичних дрібничок. Тому на слонів полюють нещадно. Браконьєри у різних країнах Африки з цією метою використовують навіть гармати.

Не можна сказати, що тамтешні власті не стурбовані таким станом справ. Позаминулого року кілька країн, де поголів'я слонів різко падає, виступили за повне припинення торгівлі слоновою кісткою. Деякі з цих країн вжили ще суворіших заходів. Приміром, у Кенії за браконьєрське вбивство слона винуватець засуджується до смертної кари. Що ж до «товару», то він — офіційно — знищується на місці, як ото відбито на знімку з англійського журналу «Економіст»: представники кенійських властей спалюють бивні, добуті браконьєрами.

ПРЕДМЕТ ПАРІ — ХОНЕККЕР

Берлінський тижневик «Екстра» втяв непоганий жарт, випустивши на тамтешні вулиці... двійника Хонеккера. Що цій людині (а багато хто сприйняв її за «оригінал») довелося вислухати — то ні у казці сказати, ні пером описати («Дивіться, йде злочинець!», «Ненавиджу, я відчуваю ненависть, коли бачу цю людину», «Хонеккер — особистість, і зустрічати його слід з повагою»).

Поки у нас «нагорі» вирішують, чи віддавати Німеччині назад викраденого (нами ж) Хонеккера, тамтешня преса вже описує тюремну камеру у берлінській тюрмі «Моабіт», де сидітиме колишній шеф НДР, якщо врешті-решт опиниться «вдома».

Особливим є парі, на яке вже встигли закластися «кадрові» мешканці згаданої тюрми. Згідно з ним, перший, хто побачить Хонеккера у тюремному дворі, виграє тисячу марок. До речі, а чи не поширити це парі й на нашу територію? Приміром, останній, хто побачить «вождя першої в історії Німеччини держави трудящих» на т. зв. радянській землі (перед його видачею німецьким властям), міг би виграти тисячу карбованців...

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради України

Головний редактор
Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:
Анатолій ГОРЛОВ — перший заступник головного редактора
Олександр БІЛИК — заступник головного редактора
Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ — член-кореспондент АН України
Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ — оглядач, завідуючий відділом культури
Леонід САМОЙЛЕНКО — заступник головного редактора
Борис СИДОРЕНКО — заступник головного редактора
Анатолій СОЛОНСЬКИЙ — редактор відділу кореспондентської мережі
Віталій СУДДЯ — відповідальний секретар

ДОБРЕ ТОРГУВАЛОСЬ

(Майже за Степаном Руданським)

Чи в Києві, чи в Полтаві
(звідки взявсь — не знаю)
по крамницях чумак ходить
та й дьогтю питає.
— Якої дьоготь? —
продавщиця
пне очі на нього. —
Та я зроду й не бачила
товару такого.
— Ну, раз так, — чумак
змирився, —
то з вашої ласки
куплю дітям на гостинець
домашню ковбаску.
Та щоб горщик мальований,
щоб смальцем залита...
Продавщиця — мов
спіткнулась,
стала сатаніти.
— Ви що, дядьку,
ненормальний?
Чи з іншого світу?
Сама рада б десь дістати
того дефіциту.
Тепер чумак лупить очі:
— Дивина та й тільки.
Та що вдієш? Куплю, —
каже, —
хоч кварту горілки.
Розшукав у підворітті
корчму чи крамницю.
А там черга — як змиюка,
аж лячно дивиться.
Став сердега у хвості —
інакше ж негоже.
Врешті добивсь до прилавка
та й подає гроші.
А корчмарка — не дивлячись:
— Давайте купони!
А що воно? — той питає,
хоч серце холоне.
Бо вже його одіпхнули
та й, шельми, сміються:
— Без купонів лиш повії
тепер продаються!..
Чумак чуха потилицю,
дивиться довкола:
— Скільки їздив, а такого
не бачив ніколи.
То нівроку ж вам жилося,
добре торгувалось,
що з товару лиш повії
на продаж остались!

Анатолій СОЛОНСЬКИЙ.

«ВЕСЕЛЫЕ РЕБЯТА»

НОТА МЕРОВІ МОСКВИ ГАВРИЇЛУ ПОПОВУ ВІД ГАВРИЛА З МОЗАМБІКА

Трибуна «Куреня»

Високодемократичний пане!

«Русскоязычное население» Мозамбіка в особі буфетниці Клави вимагає приєднати Мозамбік до Москви.

Для ясності. Мозамбік — це не той Мозамбік, що у чорта на виселках. А суверенний хутір суверенної України. Клаву до Мозамбіка ніхто, вибачте, на мотузці не волік і ніхто, вибачте, тут її не прив'язав. З'явилася вона у Мозамбіку в той час, коли з Москви виганяли дівчат найдревнішої професії. Себто — повій. А, по-вашому, проституток. Самі розумієте, що хорошу повію ніхто не вигнав би. Тим більше з Москви. Тим більше тоді, коли в Кремлі організовувався показовий, вибачте, бардак. Отоді Клава приїхала до Мозамбіка, сіла на шию фуражирові Ониську і сидить досі. Правду кажучи, жили спокійно. Онисько, як віл працьовитий і податливий. А Клава, як кожна людина легкої поведінки, легко пристосувалася до нової ситуації.

Міжнаціональний конфлікт у них виник після того, як ви по телебаченню сказали, що не дасте «в обиду» жодного росіянина. І загострився після того, як Травкін пообіцяв «русскоязычникам» Молдови: «Ребята, мы вас не бросим!..»

Клава категорично заявила Ониськові:

— Перепиши на меня дом і тачку...

Той поцікавився, чи вона з неба впала, чи на небо збирається? Вона відповіла, що нікуди не збирається. Мозамбік їй подобається. Але вона, як національна меншість, має право на автономію. І доб'ється, що Мозамбік приєднають до Москви. Разом з Ониськовою свинофермою і «...прочими, — як вона сказала, — соцкультбытобъектами...»

Онисько, який півжиття провів на фермі, висловився не зовсім дипломатично:

— Свиня! Вчора кричала, що вона «старший брат», сьогодні репетує, що вона «національна меншість». Прийшла до моєї хати, відгодувала черево моєю працею, а тепер нахабно заявляє, що вона тут хазяїн...

Клава на те цинічно заявила: «Так склалося исторически...»

Отака у нас політична ситуація. До речі, Онисько зауважив, що до Клави час від часу наїжджає якийсь, вибачте, хахаль. З Москви.

Так оце до вас, високопоставлений мере, прохання усього «нерусскоязычного населения» Мозамбіка. Забезпечте ваших столичних хахалів вашими столичними повіями. Щоб оті «веселые ребята» не роз'їжджали по Мозамбіках, Придністров'ях, Донбасах, Кримах. І не провокували, вибачте за не зовсім дипломатичний вислів, мордобитіє.

При цьому зостаюсь з пошаною до всіх розумних і чесних людей Гаврило. Хутір Мозамбік. Другий місяць після гекачепівського перевороту.

До друку подав Євген ДУДАР.

Мал. Сергія ФЕДЬКА.

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Член редколегії — Володимир Краснодемський
Черговий редактор — Віктор Косарчук.
Автори макета — Анатолій Мироничев, Євген Українець.
Випусковий — Олексій Бондаренко.
Оформлення — Володимир Кисельов.
Коректори: Валентина Лукаш, Ірина Бабич, Валентина Восколович, Галина Кабпак, Ольга Малкіна, Євгенія Оратовська, Олена Чоповська.
Верстальники: Тетяна Балюк, Ольга Яценко, Алла Будникова, Марія Солодюк, Сергій Скаженюк.
Лінотипісти: Наталія Позняк, Валентина Чичирко.

* * *

Комбінат друку видавництва «Радянська Україна» 252047, Київ 47, проспект Перемоги, 50.

Індекс 60955.
Тираж 156.200
Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.
Зам. 03151991.